

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

The Development of student care and support system management
for School under The Secondary Educational Service Area Office 22 Nakhon Phanom Province.

พรวิมล กลิ่นศรีสุข*¹ มานิตย์ อาษานอก²
Pronvimon Klinsrisuk*¹ Manit Asanok²
ddpatja@hotmail.com*

ส่งบทความ 2 มีนาคม 2564 แก้ไข 11 เมษายน 2564 ตอรับ 12 เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1)ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา 2)พัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู สุ่มตัวอย่างโดยใช้ การคำนวณจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาและสร้างเครื่องมือการวิจัย ตามแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิควิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (PNI Modified)

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่แรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 6 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง 3)ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง 4)ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทั้งหมด 10 แนวทาง 5)ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงาน, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Master's Degree Students, Educational Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Assistant professor in Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Mahasarakham University

ABSTRACT

This study aims 1) to study the current state, the desirable state and need assessment of the operation of the student care and support system for school 2)to develop the procedure of the operational of the student care and support system for school under the secondary educational service area office 22 Nakhon Phanom province. The 357 samples of this study are the school director, head of the student care and support system department and teacher. The samples were selected by the simple random sampling after getting the number from Krejcie and Morgan table. The research instruments are the questionnaire and interview form which referenced by the procedure of the student care and support system of department of mental health, Ministry of Health. This study uses the percentage, mean standard deviation and Modified Priority Needs Index (PNI Modified) to analyze the data.

The study found that the current state of the operation of the student care and support system for school is in good in holistic and the desirable state of the operation of the student care and support system for school is in very good. The PNI modified and the first priority is knowing students individually The operational procedure of the student care and support system for school has five aspects;1)Knowing student 6 procedures 2)Student screening 8 procedures 3)Encouraging and supporting students 13 procedures 4)Preventing and problem solving 10 procedures 5)Forwarding 7 procedures. The assessment of the possibility and suitability of procedure of the operation of the student care and support system for school under the secondary educational service area office 22 Nakhon Phanom province is in maximum

Keywords: Operational, The student care and support system

บทนำ

โลกปัจจุบันยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “รู้จริงต้องมาจาก การลงมือทำ ลงมือปฏิบัติ” ต้องก้าวจากที่เรียกว่าสิ่งที่ป็นทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ความรู้ที่อยู่ในการปฏิบัตินั้นเป็นความรู้ที่ไม่ชัดเจนแต่ปฏิบัติได้ ทำแล้วได้ผลหรือบางที่ไม่ได้ผลแต่เกิดการเรียนรู้ ฉะนั้นการเรียนรู้ใหม่จะต้องทำให้เกิดความเป็นมนุษย์ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะแรงบันดาลใจ (วิจารณ์ พานิช. 2556)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญ

ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป โดยมีกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1)การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)การคัดกรองนักเรียน 3)การส่งเสริมนักเรียน 4)การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2551)

ปัจจุบันการดำเนินงานระบบการช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สังเกตได้จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับ 1)คุณธรรมจริยธรรมยังคงปรากฏขึ้นสม่ำเสมอและรุนแรงขึ้นตามลำดับ เช่น ปัญหาการทะเลาะวิวาทของเด็ก อาชีวศึกษาหรือแม้แต่ปัญหาการตบตีกันของเด็กนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นที่น่าหนักใจเป็นอย่างมาก ที่ปรากฏให้เห็นตามสื่อต่างๆ 2)ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ท้าทายการแก้ปัญหาของผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องว่าจะหาทางออกที่ลงตัวอย่างไร ระหว่าง ประเพณีวัฒนธรรมการรักนวลสงวนตัวที่หลายคนเห็นว่า ล้าสมัย กับการเปิดเสรีทางความรักของเด็กและเยาวชน ใน ปัจจุบันยังมีปัญหาที่ตามมาจากปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ใน วัย 3) ปัญหาการติดเกมส์ ในยุคปัจจุบันปัญหานี้ถือเป็น ปัญหาที่สำคัญมาก บางคนใช้เวลาอยู่ในร้านเกมส์มากกว่า อยู่โรงเรียนและอยู่บ้าน สิ่งที่มาคือ การสะสมความ รุนแรงจากการเล่นเกมที่นำไปสู่การแสดงออกด้วยความ รุนแรงของเด็ก และเยาวชน เช่น ชิงทรัพย์โดยเลียนแบบมา จากเกมส์ นิสัยที่เอาแต่ชนะไม่รู้จักการแพ้หรือให้อภัย ปัญหาดังที่กล่าวมานี้ยังส่งผลถึงปัญหาการไม่สนใจในการ ศึกษาเล่าเรียนที่ได้จากผลการเรียนโดยรวมทั้งประเทศ ของเด็กและ เยาวชน ปัญหาเหล่านี้ในวันจะยิ่งทวีความ รุนแรงมากขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนในสังคมที่มีหน้าที่ ดูแลและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก และเยาวชน ทั้งในระบบราชการและองค์กรภาคเอกชน (นลินทิพย์ พรหมสังข์ และเด่น ชะเนติยง. 2558) และการดำเนินงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สังเกต ได้จากปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นเช่นเดียวกัน ซึ่ง รวมถึงปัญหายาเสพติดที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ติดกับชายแดนทำให้มียา เสพติดทะลักเข้ามาตามแนวชายแดน เด็กและเยาวชน มักตกเป็นเหยื่อของพ่อค้ายาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการเสพ หรือการขนส่งยาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

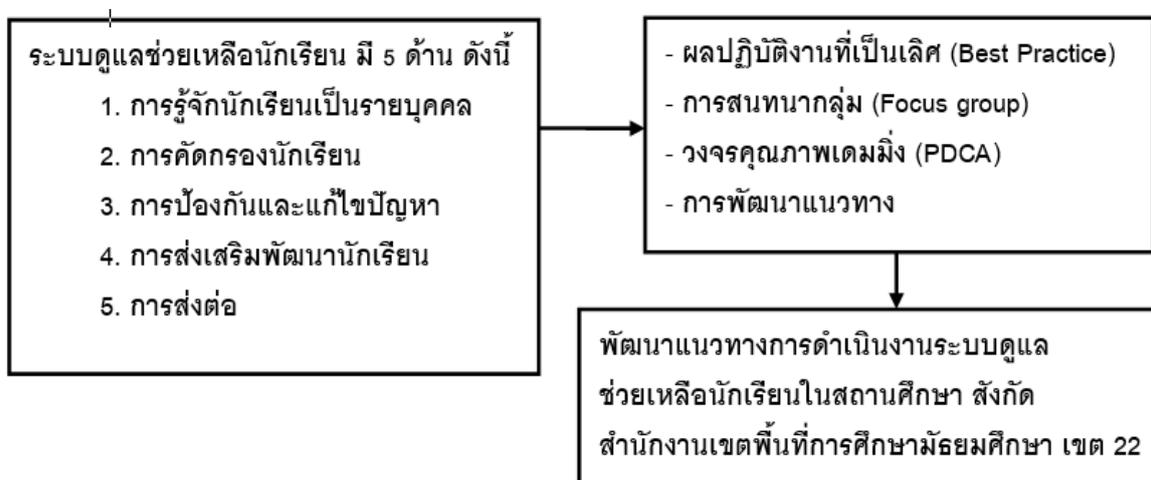
จนเกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อม และปัญหาด้านการเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. 2562)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัย ในฐานะเจ้าหน้าที่งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสนใจพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม เพื่อ เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา ได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็น แนวทางใน การวางแผนกำหนดนโยบาย พิจารณา ปรับปรุง การบริหาร งานและวิธีปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึง ประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของหน่วยงานและนักวิชาการจำนวน 5 แหล่ง โดยผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ; กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2551; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น. 2559; สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ. 2559)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

1. ประชากร จำนวน 1,900 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู จำนวน 357 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2556) จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ระยะที่ 2 การศึกษาพัฒนาแนวทาง การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา จากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) สำหรับสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา 2 สถานศึกษาสถานศึกษาละ 3 คน รวมทั้งหมด

6 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อการตรวจสอบยืนยันแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม รวมทั้งหมด 7 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2 คน ครู 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม รวมทั้งหมด 7 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม เครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบัน มีค่าความเที่ยงตรง = 1.00 มีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.88 มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบสอบถามด้านสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเที่ยงตรง = 1.00 มีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.85 มีค่าความเชื่อมั่น 0.96

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม เครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 2 แบบสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 4 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็น หลักการ และทฤษฎี บริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ดังนี้

1. ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลถึงหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัดและผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. การส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษา โดยผู้วิจัยจะนำส่งด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

3. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการไปปรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ดังนี้

ตอนที่ 1 ดำเนินการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ตอนที่ 2 สร้างต้นแบบแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยใช้ค่าความต้องการความจำเป็น จาก

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา และการศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(Best Practices) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการร่างแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 ประเมินร่างแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยการสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณา วิพากษ์วิจารณ์

ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 คือ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเทคนิควิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.21$) การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.20$) การส่งต่อ ($\bar{X} = 4.19$) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.16$) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.98$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.68$) การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.67$) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.65$) การส่งต่อ ($\bar{X} = 4.65$) และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.61$)

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.98	0.67	มาก	4.61	0.53	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.20	0.62	มาก	4.67	0.48	มากที่สุด
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.21	0.57	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.16	0.62	มาก	4.65	0.55	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.19	0.62	มาก	4.65	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.16	0.54	มาก	4.65	0.47	มากที่สุด

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (PNI modified = 0.158) การป้องกันและแก้ไขปัญหา (PNI modified = 0.118) การคัดกรองนักเรียน (PNI modified = 0.114) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน (PNI modified = 0.112) การส่งต่อ (PNI modified = 0.110) และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (PNI modified = 0.107)

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) และลำดับความต้องการจำเป็น

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยสภาพจริง (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่ควรจะเป็น (I)	PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.98	4.61	0.158	1
2. การคัดกรองนักเรียน	4.20	4.68	0.114	3
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.21	4.68	0.112	4
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.16	4.65	0.118	2
5. การส่งต่อ	4.19	4.65	0.110	5

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบไปด้วย 6 แนวทาง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P)

1.1 สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลจากการจัดทำระเบียบสะสมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้วยวิธีการบันทึก ประเมิน ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน สังเกต สัมภาษณ์ และวิธีอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D)

1.2 ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านความสามารถด้านการเรียน ด้านความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านครอบครัวและด้านการวางแผนการศึกษาและอาชีพโดยใช้ระเบียบสะสม

1.3 ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านสุขภาพจิต ด้านพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)

1.4 ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านการคุ้มครองนักเรียน ด้านยาเสพติด ด้านเพศ ด้านความปลอดภัย โดยใช้แบบบันทึก

การเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล (Check-C)

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นิเทศติดตามการดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงานผล (Act-A)

1.6 ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการจัดเก็บข้อมูลในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนต่อไปเป็นรายบุคคลและรายห้องเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ประกอบไปด้วย 8 แนวทาง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P)

2.1 สถานศึกษามีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D)

2.2 ครูที่ปรึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจากระเบียนสะสม

2.3 ครูที่ปรึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)

2.4 ครูที่ปรึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจากแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2.5 ครูที่ปรึกษาดำเนินการวิเคราะห์คัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล (Check-C)

2.6 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นิเทศติดตามการดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ด้านการคัดกรองนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงานผล (Act-A)

2.7 ครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.8 ครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายห้องเรียน

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ประกอบไปด้วย 13 แนวทาง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P)

3.1 ครูที่ปรึกษาสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D)

3.2 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งโดยมีจุดมุ่งหมาย สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนานักเรียนของสถานศึกษา

3.3 สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกสถานศึกษา

3.4 ครูที่ปรึกษาดำเนินการมีกิจกรรมที่ให้ครูกับนักเรียนพบปะ พูดคุย โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหา

สาระที่สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาในการพัฒนา
นักเรียน

3.5 ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัด
กิจกรรมที่ให้ครูกับนักเรียนพบปะ พูดคุย ที่มีความยืดหยุ่น
ในการกำหนดหัวข้อให้เหมาะสม ทันสมัยและนโยบายของ
สถานศึกษาในการพัฒนานักเรียน

3.6 ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัด
กิจกรรมพบปะ พูดคุย เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของ
นักเรียน ยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของ
สถานศึกษาในการพัฒนานักเรียน

3.7 สถานศึกษาจัดการประชุมผู้
ปกครองชั้นเรียน

3.8 ครูที่ปรึกษาเตรียมความพร้อม
ก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนแต่ละคนและ
กิจกรรมที่จะดำเนินการ

3.9 ครูที่ปรึกษากำหนดวัตถุประสงค์
ในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองที่ชัดเจน

3.10 ครูที่ปรึกษามีความระมัดระวัง
คำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้
ปกครอง

3.11 ครูที่ปรึกษาดำเนินการให้ผู้
ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล
(Check-C)**

3.12 ผู้บริหาร หัวหน้างานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงาน
ผล (Act-A)**

3.13 ครูที่ปรึกษามีการสรุปและ
ประเมินผลจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานในการจัดกิจกรรม
แต่ละครั้ง

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ประกอบไปด้วย 10 แนวทาง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P)

4.1 ครูที่ปรึกษาศึกษาผลการคัด
กรองและข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อศึกษาปัญหาและ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้บริหาร และ
ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D)

4.3 ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัด
กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น

4.4 สถานศึกษา ครูที่ปรึกษาดำเนิน
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.5 ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัด
กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูล
กันอยู่เสมอ

4.6 ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้บริหาร ครู
ประจำรายวิชา และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการจัด
กิจกรรมซ่อมเสริมแก่นักเรียน กำหนดวัน เวลา สถานที่และ
ครูในการซ่อมเสริมและแจ้งนักเรียนที่เกี่ยวข้องทราบ

4.7 ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัด
กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

4.8 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครู
ที่ช่วยเหลือนักเรียนส่งต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล
(Check-C)**

4.9 ผู้บริหาร หัวหน้างานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงาน
ผล (Act-A)**

4.10 ครูที่ปรึกษาดำเนินการติดตาม
สรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วย
เหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือ

5. ด้านการส่งต่อ ประกอบไปด้วย 7
แนวทาง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P)

5.1 สถานศึกษามีการดำเนินการ
กำหนดโครงสร้างระบบการบริหารงาน และคณะกรรมการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของ
สถานศึกษาให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D)

5.2 ครูที่ปรึกษาดำเนินการสรุป
ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และ
วิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วย
เหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบ
บันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจาก
ผู้เกี่ยวข้อง

5.3 ครูที่ปรึกษาชี้แจงให้นักเรียน
เข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์

5.4 ครูที่ปรึกษาทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือ

5.5 ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล (Check-C)

5.6 ผู้บริหาร หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานการส่งต่อ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงานผล (Act-A)

5.7 ครูที่ปรึกษาดำเนินการรายงานผลระหว่างดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแนวการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม พบว่าโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย และแผนงาน การดำเนินงาน และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมีกระบวนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยใช้วิธีการ เครื่องมือที่ชัดเจน เป็นขั้นตอน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมี การประสานความร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อย่างเป็นระบบลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาทิพย์ พงษา (2558) ได้ศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอัษฎายุท โพธิ์นอก (2558) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่น่าสนใจและควรให้ความสำคัญคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย และแผนการดำเนินงาน โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐวิภา คำปันศรี (2559) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด

3. แนวการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม สรุปได้ดังนี้ การพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบไปด้วย 6 แนวทาง 2)ด้านการคัดกรองนักเรียน ประกอบไปด้วย 8 แนวทาง 3)ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ประกอบไปด้วย 13 แนวทาง 4)ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ประกอบไปด้วย 10 แนวทาง 5)ด้านการส่งต่อ ประกอบไปด้วย 7 แนวทาง แต่ละด้าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศ

ติดตามผล (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงานผล (Act-A) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2557) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 5) การส่งต่อ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของวงจรกิจกรรมเดมมิ่ง (นิเวศ นาคะเวช. 2540; อ้างอิงมาจาก Deming. 1950) เป็นวงจรสู่ความสำเร็จเป็นกระบวนการบริหารงานเชิงระบบ ประกอบด้วย PDCA คือ การบริหารงานให้มีคุณภาพ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P) มีการวางแผน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D) มีการลงมือปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล (Check-C) มีการตรวจสอบในขณะที่เราลงมือปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงานผล (Act-A) มีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีข้อผิดพลาด และยังสอดคล้องกับ ฤทัยทิพย์ พัดทอง (2555) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนองค์รักษ์ พบว่า วิธีการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนองค์รักษ์ในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการ และการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติงานตามแผน 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม 4) ด้านการประเมินผล และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูทุกคนควรมีความตระหนัก ให้มีความสำคัญ และให้ความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถในการปฏิบัติงานการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษากำหนดเป็นภาระงานให้ชัดเจน ดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษา

1.2 ส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาโดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน และมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการ การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Plan-P) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do-D) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นนิเทศติดตามผล (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินและรายงานผล (Act-A)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

2.2 ควรศึกษารูปแบบ การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -6)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐวิภา คำปิ่นศรี. (2559). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นลินทิพย์ พรหมสังข์ และเด่น ชะเนติยง. (2558). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แก่นักเรียนประถมศึกษา ให้เติบโตเป็นคนดีของสังคมไทย, *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 28 (1), 31-32
- นิวัตร นาคะเวช. (2540). *กลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : เอสแอนด์จีกราฟิค.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ฤทัยทิพย์ พัดทอง. (2555). *การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนนงคราญ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษ ที่ 21*. กรุงเทพฯ : ส. เจริญการพิมพ์.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (2562). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2561*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. นครพนม : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.
- สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ. (2559). *การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อัมภฎุท โพธิ์นอก. (2558). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).